
Říše AGORD

Božena Blažková

Od dávných dob se zkušenosti i dobré rady předávaly pomocí vyprávění příběhů. Dobrý příběh totiž nementoruje ani nepoučuje, a přesto posouvá myšlení posluchače, čtenáře nebo diváka. Síla příběhu je v konkrétnosti jednoho osudu. Je starou známou pravdou, že ani miliony mrtvých nás nejsou schopny přesvědčit o hrůzách války. Potřebujeme příběh jednoho konkrétního člověka, který nás osloví a pomůže nám pochopit celou tragiku války.

Vyprávění příběhů pomáhá ovlivňovat vlastní postoje a chápat neznámý svět kolem nás. Už jenom otázka: „Co má tento příběh společného se mnou?“ působí na vnímání sebe sama i okolního světa, bez ohledu na věk. Samotné vyprávění či čtení příběhů však nestačí. Je zapotřebí naučit se o příběhu přemýšlet v souvislostech s vlastním životem a vlastními zkušenostmi. Postupné kladení otázek a odhalování různých příčin určitého, třeba negativního jednání vede děti k osobní zodpovědnosti za vlastní životní příběh. V knihovnách máme velkou možnost pracovat s příběhy více než s holými fakty, které se děti učí ve škole.

Daniel Hevior: Říše AGORD (Amulet 2001)

Ukázka práce s textem (jedná se o první stránku úvodu do příběhu věčně nespokojené holčičky Lucinky, která se změní v Halucinku a prochází zkušeností drogového světa Říše AGORD). Při práci s příběhem velice záleží na stanovení cíle, který sledujeme, na věku účastníků a času, který máme k dispozici.

Cíl lekce: zamyšlení nad vlastní nespokojeností a možnými následky této nespokojenosti (vhodné jako úvodní hodina k preventivním programům škol).

Věk účastníků: 6.-7. třída. Text lze s úspěchem

použít nejen u menších dětí, ale i u středoškoláků, případně dospělých účastníků. Jen je zapotřebí jinak formulovat otázky a práci s textem přizpůsobit věku účastníků.

Časová dotace: 1 vyučovací hodina.

Pomůcky: nakopírovaný text ukázek (přehnutý tak, aby byla vždy vidět jen jedna ukázka textu), barevné papíry a barevné samolepky, tabule nebo flipchart, křídly nebo fixy.

Vlastní lekce:

Evokace

Děti si vyberou barevný papír a barevnou samolepku. Na papír napíšou svoje nejtajnější přání a papír si schovají (stačí otočit tak, aby text nikdo neviděl).

Uvědomění

Děti si přečtou první text:

Abyste nevěděli, co je to nespokojenost! Hledáte něco, a nevíte co. Něco jste ztratili, a netušíte, kde to asi je. Vzdycháte, nevíte po čem. Chtěli byste něco vidět, něco prožít. Hryzají vás uvnitř malé ostré zoubky. Někdo tomu říká nespokojenost, jiný zase nuda. Také malá Lucie cítila něco podobného. Všechno kolem se jí zdálo nezajímavé, šedivé a nudné. Doma i ve škole, každý den to bylo stejné.

Po přečtení dám dětem otázku: **Cítili jste se někdy podobně jako Lucinka? A kdy to bylo? Vyprávějte si o tom se svým sousedem.** Nechám dětem maximálně 5 minut a pak si společně povídáme o jejich nespokojenosti. Pak si každý sám pod své největší přání napíše svoji **největší nespokojenost.**

Před čtením druhé ukázky požádám děti o pozorné čtení, během kterého si mají **podtrhnout větu, která je v textu nejvíce zaujala.**

Jednou v podvečer, když už se na světě nedalo

nic dělat, dívala se otevřeným oknem. Před domem rostl starý strom s popraskanou kůrou. Někdy, když bylo šero tak akorát, vypadala jeho kůra jako tvář starého muže. Lucie zrovna slyšela, jak mu vržou větvě.

„Lucinko...“ ozvalo se venku.

Bylo to neuvěřitelné, ale to promluvil starý strom. Ovšem, kdyby se to nestalo, nemohla by vzniknout tato kniha.

„Vím, že jsi nespokojená...“ pokračoval strom. „Chtěla bys něco, a nevíš co. Něco jsi ztratila, a nevíš, kde to může být...“

„Chtěla bych konečně vidět něco zajímavého. Zažít něco dobrodružného a vzrušujícího a krásného! Navštívit nějakou zajímavou zemi! Netrčet pořád jenom tady! Chtěla bych létat, vznášet se! Chtěla bych úplně jiný život!“

„Pošlu tě na dalekou a nebezpečnou cestu,“ povzdechl si strom. „Jsi připravena? Vyrazíš hned teď. Budeš putovat, jako putují stromy. My stojíme celý život na jednom místě, a přitom projdeme kus světa. To naše vůně se svobodně pohybuje, navštěvuje vzdálená místa a pokaždé se k nám vrátí.“

„Moc ti nerozumím...“ ve zmatku zašeptala Lucie.

„Budeš se sama na sebe dívat, z veliké dálky uvidíš, co děláš... budeš tu, a přece velmi daleko. Ne, nebude to sen. Budeš putovat za svým štěstím jako strom: nehybně, a přece projdeš dlouhou pouť. Šťastnou cestu, Lucinko!“

Během jejich čtení napíší na tabuli následující věty (nebo je mám připravené schované na flipchartu):

- Chtěla bych konečně vidět něco zajímavého!
- Zažít něco dobrodružného a vzrušujícího a krásného!
- Navštívit nějakou zajímavou zemi!
- Netrčet pořád jenom tady!
- Chtěla bych létat, vznášet se!
- Chtěla bych úplně jiný život!

Pak požádám děti, aby přidaly barevnou lepku ke větě, která je na tabuli a ony si ji také vybraly. Podle počtu lepek můžeme seřadit „hitparádu“ přání a následně diskutovat o možnostech a potřebách jejich splnění.

Děti, které si vybraly jinou větu, než je na tabuli, požádám, aby svoji podtrženou větu přečetly. Ostatní děti se snaží přijít na to, proč si vybraly právě tuto větu (metoda – poslední slovo patří mně – záleží na dítěti, zda svůj důvod řekne, nebo ne).

Reflexe

Každý si na svůj tajný barevný papír, kde má poznamenané svoje největší přání a vlastní nespokojenost, připíše, co je zapotřebí udělat, aby se přání splnilo a nespokojenost zmizela. Pokud budeme pokračovat další lekcí, dostanou děti za úkol domyslet, jak se asi bude vyvíjet Lucinčin příběh dál.